

Röster för och emot kvinnlig rösträtt

Under slutet av 1800-talet blev diskussionerna kring kvinnlig rösträtt alltmer uppmärksammas i Europa och USA. Flera manliga och kvinnliga personer argumenterade för och emot vidgandet av rösträtten och under början av 1900-talet tog flera länder beslutet att införa kvinnlig rösträtt. Till exempel tog Sverige och USA beslutet om kvinnlig rösträtt 1919. Nedan följer ett antal utdrag från debatten kring kvinnlig rösträtt under slutet av 1800-talet och början av 1900-talet. Läs utdragen och svara på frågorna nedan.

Utdrag 1: 1848 hölls en konferens i Seneca Falls (USA) ledd av bland annat kvinnorrättskämpen Elizabeth Cady Stanton. Konferensen brukar betraktas som startskottet för kvinnorrörelsen i USA. De författade under den konferensen dokumentet Deklarationen om rättigheter och känslor som efterliknande Den amerikanska självständighetsförklaringen i sin struktur. Målet var att uppmärksamma vad de menar var orättvisor i det amerikanska samhället. Nedan följer ett utdrag från Deklarationen om rättigheter och känslor.

”Vi anser att dessa sanningar är självklara: att alla män och kvinnor är skapade lika; att de är begåvade av sin Skapare med vissa okränkbara rättigheter, att bland dessa finns liv, frihet och strävan efter lycka; (...) Mänsklighetens historia är en historia av upprepade skador och tillgrepp från mannens sida gentemot kvinnan, med direkt syfte att upprätta ett absolut tyranni över henne. För att bevisa detta låt oss uppvisa fakta till en uppriktig värld. Han har aldrig tillåtit henne att utöva sin okränkbara rätt till att välja sitt styre. Han har tvingat henne att underkasta sig lagar i vilkas bildande hon inte haft någon röst. Han har gjort henne, om hon är gift i lagens mening civilt död. (...) Nu, med tanke på hela denna rättslöshet från hälften av folket i detta land, deras sociala och religiösa förnedring. Med tanke på de ovannämnda orättvisa lagarna och eftersom kvinnor känner sig kränkta, förtryckta och berövande sina mest heliga rättigheter kräver vi att omedelbart få tillträde till alla rättigheter och privilegier som tillhör dem som medborgare i USA.”

Elizabeth Cady Stanton

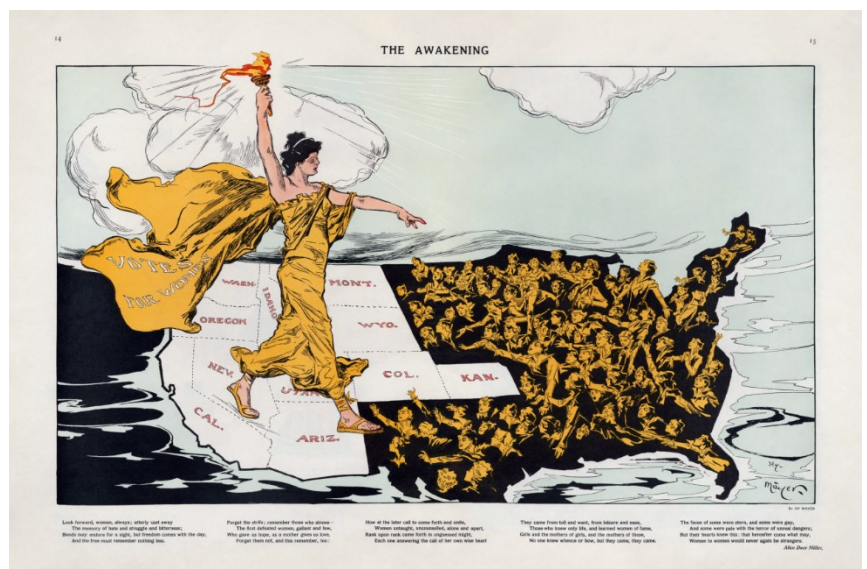
Utdrag 2: 1872 blev kvinnorrättsaktivisten Susan B. Anthony arresterad för att ha olagligt röstat i presidentvalet. Hon blev dömd att betala 100 dollar men vägrade att betala. Året efter levererade hon ett tal där hon argumenterade för kvinnors rätt att rösta.

”Vänner och medborgare; Jag står inför er ikväll under åtal för det påstådda brottet att ha röstat i det senaste presidentvalet utan att ha någon laglig rätt att rösta. Det är min avsikt att ikväll bevisa för er att jag genom att rösta på detta sätt inte bara begick ett brott utan utövade mina medborgliga rättigheter som garanteras till mig och alla andra amerikanska medborgare av konstitutionen som står över staten förnekande av mina rättigheter.

Det var vi, folket; inte vi, de vita manliga medborgarna; men vi, hela folket, som bildade unionen. Och vi skapade den för inget annat än att säkerställa friheten; inte till hälften av oss och hälften av våra framtida individer utan till hela folket. Kvinnor såväl som män. Och det är ett rent hån att tala med kvinnor om deras utnyttjande av friheterna medan de nekas användningen av det enda sättet att säkra dem som tillhandahålls av denna demokratisk-republikanska regering – valsedeln. (...)

Den enda frågan som återstår att lösa nu är: är kvinnor människor? Och jag tror knappast att någon av våra motståndare kommer att säga emot det. Som personer blir också kvinnor medborgare; och ingen stat har rätt att stifta någon lag eller upprätthålla någon lag som begränsar deras privilegier och rättigheter. Därför är varje diskriminering av kvinnor i de olika staternas författningar och lagar idag ogiltiga, precis som varje diskriminering av mörkhyade.”

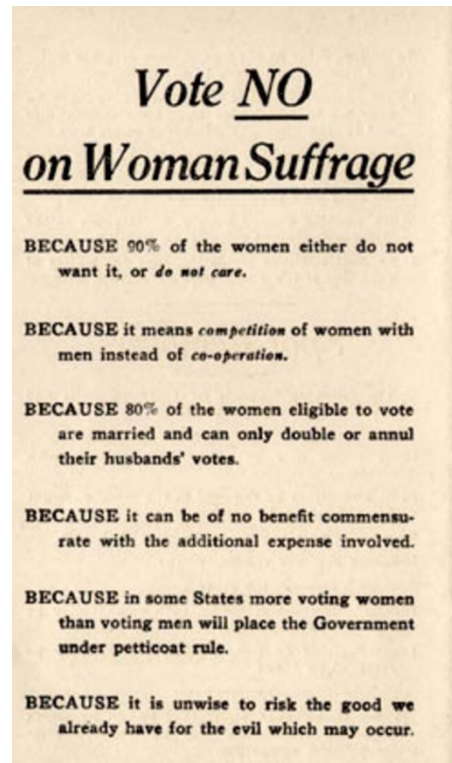
Bilder från kvinnorörelsen för kvinnlig rösträtt

Utdrag 4: I kontrast till rörelsen som argumenterade för kvinnlig rösträtt fanns det också de som argumenterade emot kvinnlig rösträtt. Bland annat National Association Opposed to Woman Suffrage (Riksförbundet emot kvinnlig rösträtt) som skapades av Josephine Jewell Dodge 1911 och engagerade stora grupper av kvinnor och män. Nedan följer att antal argument och bilder som NAOWS använde sig av.

”Rösta NEJ till kvinnlig rösträtt

- För att 90% av kvinnorna vill inte ha det eller bryr sig inte.
- För att det betyder tävling mellan kvinnor och män och inte samarbete.
- För att 80% av kvinnorna som har rätt att rösta är gifta och kan bara dubbla eller upphäva deras mäns röst.
- För att det inte kan vara någon nytta i förhållande till den ökade kostnaden.
- För att i vissa stater kommer fler röstande kvinnor än män resultera i kvinnostyre.
- För att det är oklokt att riskera det goda vi har nu för något tänkbart ondskefullt.”

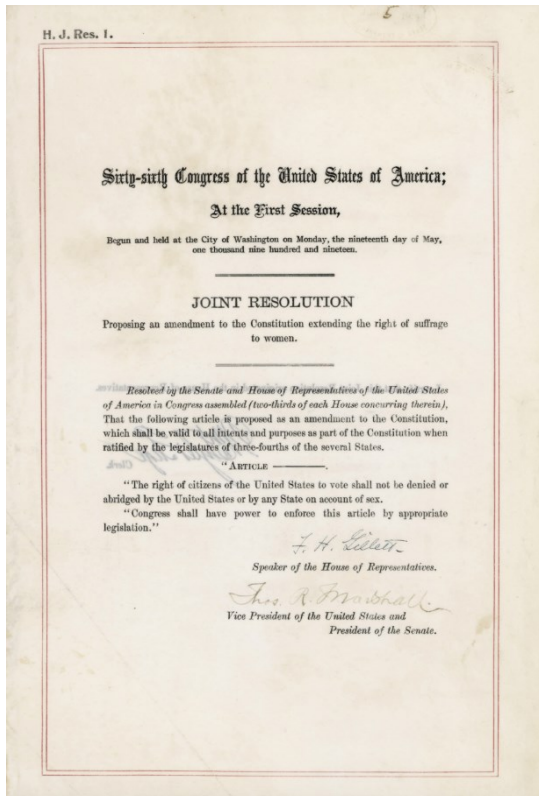

Utdrag 5: 1894 publicerade en förorganisation till NAOWS ett dokument Some reasons why we oppose votes for women (Några anledningar varför vi är emot kvinnlig rösträtt) där de argumenterade emot kvinnlig rösträtt. Nedan följer några av de argument de förde fram i texten

- ”Eftersom rösträtten inte är en fråga om rätt eller rättvisa utan om politik och lämplighet; och om det inte är fråga om rätt eller rättvisa finns det inget fall för kvinnlig rösträtt.
- Eftersom det är ett önskemål från en minoritet av kvinnorna och majoriteten av kvinnorna protesterar emot det.
- Eftersom det betyder en fördubbling av rösterna och särskilt den oönskade och korrupta rösten i våra stora städer.
- Eftersom kvinnornas stora framsteg under det senaste århundradet – Moraliska, intellektuella och ekonomiska har gjorts utan omröstning. Vilket bevisar att det inte behövs för deras vidare avancemang i samma linje.
- Eftersom den kvinnliga rösträttsrörelsen är ett steg bakåt i civilisationens framsteg, genom att den försöka utplåna en naturlig funktionsskillnad i samhället och producera en identitet istället för att arbetsfördela.
- Eftersom våra nuvarande plikter fyller upp hela vår tid och förmåga, och är sådana som ingen annan än oss själva kan utföra (...).
- För att det är våra fäder, bröder, män och söner som representerar oss vid valurnan (...).

Frågor till utdragen

1. Sammanfatta vad de olika sidornas säger om frågan kring rösträtt för kvinnor.
2. Hur kan man förstå hur det amerikanska samhället såg på rösträtt för kvinnor i perioden 1850–1915 utifrån utdragen?
3. Man kan i nutiden klaga på att det tog för lång tid för kvinnor att få rösträtt, ger utdragen en bättre bild kring varför de politiska besluten dröjde?
4. Båda sidorna i diskussionen engagerade kvinnor hur kan vi förstå kvinnorna på de olika sidorna i det här historia sammanhanget?
5. Kan vi dra några andra slutsatser kring det amerikanska samhället utifrån utdragen?
6. Vilka andra slutsatser kan vi dra från utdragen?

Tillägget till konstitutionen där man
klargör att rösträtt tilldelas även kvinnorna.
Beslutet togs 4 juni 1919.